

Komentarz do prac

Drogi Czytelniku,

przygotowany numer specjalny „Postępów Nauk Medycznych” został poświęcony wybranym, ale bardzo aktualnym problemom z zakresu wirusologii i mikologii. W jego skład weszły 3 prace oryginalne i 5 prac poglądowych.

Największa jak dotąd epidemia gorączki krwotocznej Ebola, która w 2014 roku dotknęła kraje Afryki Zachodniej i spowodowała co najmniej 10 tysięcy zgonów (wg raportu WHO z 1.04.2015), weszła obecnie w drugą fazę, charakteryzującą się spowolnieniem szerzenia się zakażeń i ich stopniowym wygaszaniem. Jednak odnotowane przypadki zachorowań, a nawet zgonów w Europie i Stanach Zjednoczonych zwróciły uwagę na realne zagrożenie związane z możliwym rozprzestrzenieniem się tej choroby poza Afrykę. Na tym tle aktualnym i nowym wyzwaniem dla polskiej służby zdrowia staje się pytanie o właściwe rozpoznanie tak niejednorodnej pod względem etiologicznym choroby, jaką jest gorączka krwotoczna. Pomocna w tym może okazać się praca Doktor Orzechowskiej z ośrodka wrocławskiego. Autorka podejmuje próbę omówienia patomechanizmu wirusowych gorączek krwotocznych o różnej etiologii, z uwzględnieniem ich epidemiologii i różnic w obrazie klinicznym. Biorąc pod uwagę zmiany zachodzące w środowisku naturalnym, ocieplenie klimatu i możliwość szybkiego przemieszczania się ludzi i zwierząt z odległych i odmiennych stref klimatycznych, w każdej sytuacji atypowej gorączki z objawami krwotocznymi nie można wykluczyć możliwości zakażenia przeniesionego z krajów tropikalnych lub obszarów jego endemicznego występowania.

W drugiej pracy, poświęconej już w całości wirusowi Ebola, autorki z ośrodka warszawskiego – Profesor Wróblewska i Doktor Pancer, przedstawiają nie tylko chorobotwórczość, patomechanizm i sytuację epidemiologiczną w różnych krajach Afryki, lecz także zwracają uwagę na możliwości ograniczenia tego zakażenia poprzez właściwą dekontaminację skażonego środowiska, nowe strategie immunoprofilaktyki i terapii.

W tematykę nowych zagrożeń dla człowieka wpisuje się także doniesienie z Krakowa Pana Doc. Pyrcia dotyczące ludzkich koronawirusów. Prace ostatnich lat, z zastosowaniem metod biologii molekularnej, doprowadziły do odkrycia nowych gatunków koronawirusów. Na ich przykładzie, podobnie jak dla wirusa Ebola, wykazano, że i tym razem ważnym dla człowieka rezerwuarem zwierzęcym koronawirusów mogą być nietoperze, a skutkiem przełamania bariery gatunkowej jest pojawienie się nowych zagrożeń jak SARS-CoV, a obecnie MERS-CoV.

Problemem diagnostycznym poświęcona jest praca dotycząca zakażeń wirusem Epsteina-Barr. Autorzy w sposób kompleksowy, omawiając patomechanizm rozwoju choroby i reakcji immunologicznej w odpowiedzi na pierwotne zakażenie, przedstawiają różne możliwości laboratoryjnego rozpoznania mononukleozy zakaźnej. Praca ta może być cenną wskazówką praktyczną dla lekarzy pediatrów w rutynowej diagnostyce chorób gorączkowych u dzieci.

Konsekwencje zakażenia ludzkim wirusem cytomegalii są najpoważniejsze u osób w stanach upośledzonej odporności. Na przykładzie chorych po transplantacjach narządowych i komórek krwiotwórczych przedstawiono bezpośrednie i pośrednie oddziaływania wirusa cytomegalii, jego rolę w patomechanizmie odrzucania przeszczepu, rozwoju zmian naczyniowych, procesów z autoagresji oraz podejmowane wysiłki zmierzające do ograniczenia aktywnej replikacji tego wirusa w okresie intensywnego leczenia immunosupresyjnego.

Problem inwazyjnych zakażeń grzybami drożdżopodobnymi osób ciężko chorych, z obniżoną odpornością, hospitalizowanych w oddziałach intensywnej terapii i żywionych pozajelitowo jest tematem trzech prac oryginalnych. Zastosowanie metod molekularnych w diagnostyce tych zakażeń pozwoliło na rozróżnienie odrębnych szczepów izolowanych gatunków z rodzaju *Candida* i było podstawą do śledzenia ich klonalnego rozprzestrzeniania się w środowisku szpitalnym (praca M. Sikory i wsp.) lub też w oparciu o wykazanie ich dużej różnorodności genetycznej wykluczyło taką możliwość (praca E. Tsimbalari i wsp.).

Autorzy trzeciej pracy z ośrodka warszawskiego (S. Jarzynka i wsp.) na podstawie cech fenotypowych i genotypowych: określenia aktywności enzymatycznej, zdolności do tworzenia biofilmu oraz występowania poszczególnych izoenzymów proteaz, próbowali ocenić różną zjadliwość izolowanych szczepów klinicznych *C. albicans*, *C. parapsilosis* i *C. glabrata* w zakażeniach odcewnikowych. To nowe podejście do problemu wirulencji grzybów drożdżopodobnych jest bardzo ciekawe nie tylko ze względów poznawczych. Może być ono także ważnym punktem wyjścia dla nowych form terapii, np. poprzez niszczenie struktur biofilmu i lepszą w związku z tym możliwość penetracji leków przeciwgrzybiczych.

Dr hab. med. Barbara Zawilińska